

TEKNOLOGISK
INSTITUT

Fugt i trykluftsystemer – måling af dugpunkt

Jan Nielsen, Teknologisk Institut

Disposition

- n Hvad er dugpunkt egentlig?
- n Hvad sker der med dugpunktet når trykket stiger?
- n Hvad hvis man vil måle i andet end luft?
- n Hvordan måler man fugt under tryk og hvad skal man være opmærksom på?
- n Hvad med kalibreringen?

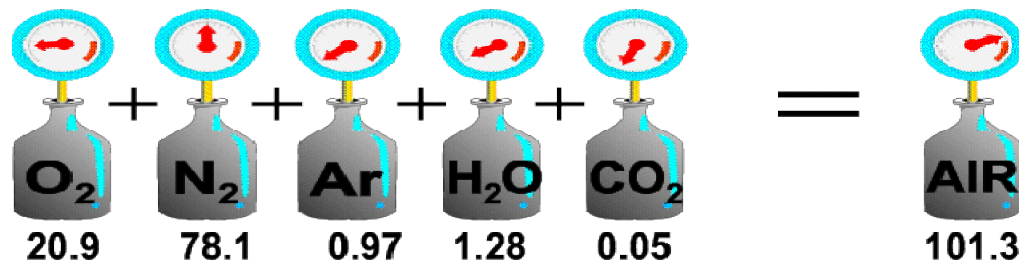

Hvad er et dugpunkt? – vi tager en lille omvej

Atmosfærisk luft består af en række forskellige gasser fx: N_2 , O_2 , CO_2 , H_2 , Ar, og H_2O (vanddamp)

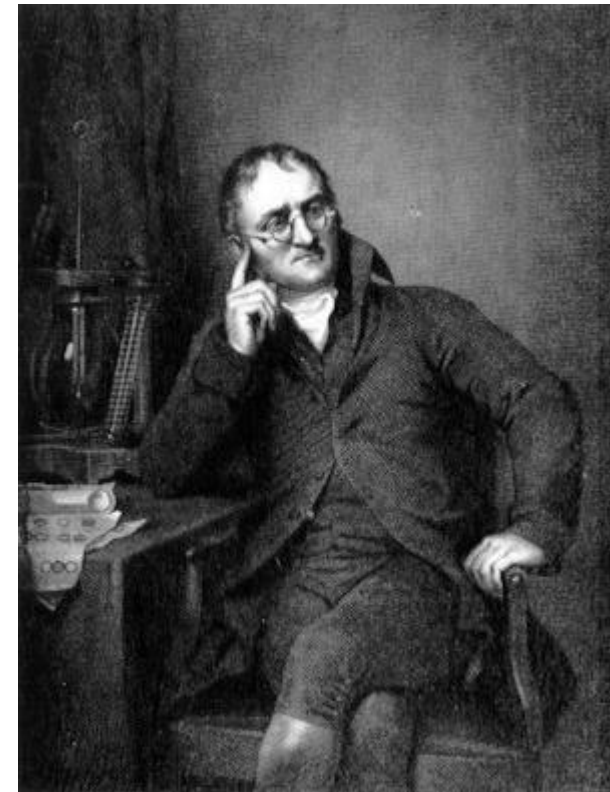
Da vandamp er en gas gælder Daltons lov:

$$P_{\text{total}} = P_{O_2} + P_{N_2} + P_{Ar} + P_{CO_2} + P_{H_2O}$$

En af de mest basale måder at udtrykke indholdet af vand i luft er ved det partiale tryk fra vanddampen – vanddamptrykket ($e = P_{H_2O}$)

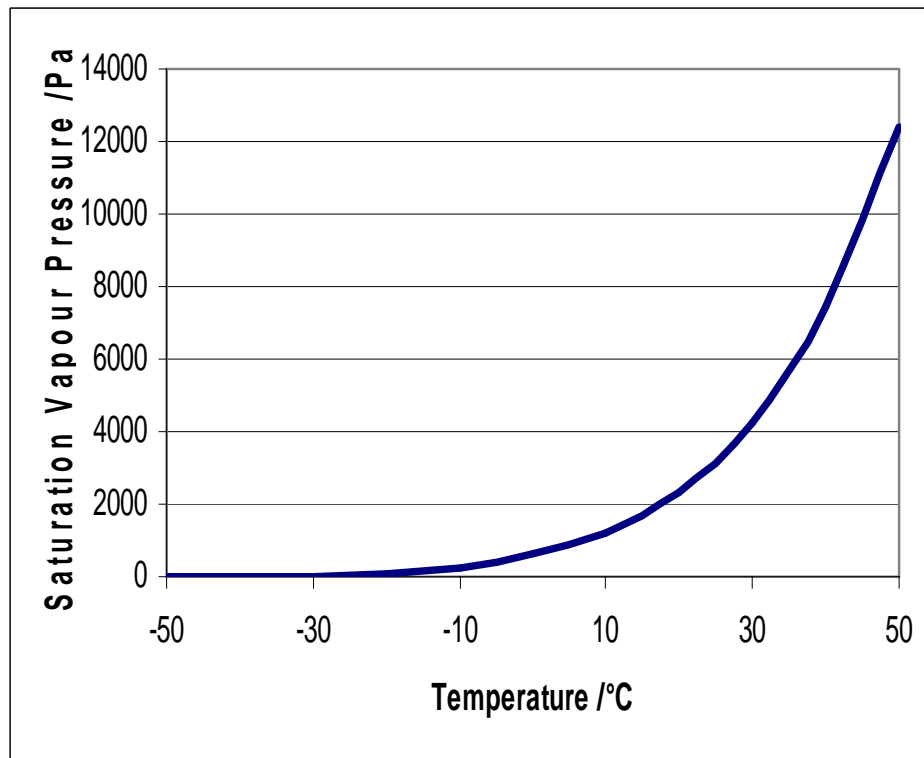
Og loven siger at hvis fx trykket fordobles, fordobles vanddamptrykket også.

Hvad er et dugpunkt? – vi tager en lille omvej

- n Det maximale vanddamp tryk kaldes iøvrigt det mættede vanddamptryk (e_s) og dette afhænger af temperaturen – jo højere temperatur, jo højere mættet vanddamptryk

n $PV \propto T$

Hvad er et dugpunkt?

En måde at måle vanddamptrykket på er altså ved at afkøle luften og måle den temperatur gassen kondenserer ved.

Denne temperatur kaldes dugpunktstemperaturen eller dugpunktet.

Surprise:

Dugpunktet afhænger af vanddamptrykket!

Og sammenhængen er heldigvis tabellagt og udtrykt i formler ....**for luft**

Trykafhængighed

TEKNOLOGISK
INSTITUT

Da dugpunktet er mål for vanddamptrykket vil trykændringer direkte indvirke på hvilket dugpunkt der måles.

Eksempel 1

- n Der måles et dug- (frostpunkt) ved 7 bar atmosfærisk **luft** på **-20 °C**
- n -20 °C frostpunkt svarer til et damptryk på 104 Pa
- n Hvis man ekspanderer luften til atmosfæretryk bliver damptrykket $1/7 \times 104 \text{ Pa} = 15 \text{ Pa}$
- n Hvis man efter ekspansionen måler dugpunktet ved atmosfæretryk ville man måle **-39 °C**

Eksempel 2

- n Et trykdugpunkt ved 7 bar atmosfærisk **luft** på **-40 °C** (13 Pa) svarer til **-56 °C** ekspanderet til atmosfærisk tryk.

Eksempel 3

- n Et trykdugpunkt ved 7 bar atmosfærisk **luft** på **-70 °C** svarer til **-82 °C** ekspanderet til atmosfærisk tryk.

1) Hvis man måler et dugpunkt ved et tryk forskelligt fra atmosfærisk fx i et trykluftsystem kaldes det tryk-dugpunktet.

2) tallene ovenfor svarer til klasse 3, 2 og 1 fra iso 8573

Udstyr

Udstyret skal kunne måle lave dugpunkter

- à Spejlhygrometer:
  - à Måler dugpunktet direkte
  - à fundamentalt
  - à pålideligt
  - à nøjagtigt

TEKNOLOGISK
INSTITUT

- à Kapacitiv føler
  - à Pas på! de fleste kan ikke klare "tørken"
  - à Temperatur afhængige (måler egentlig relativ fugtighed)
  - à Trykafhængige –måske???
  - à Nemme at bruge

Problemstillinger ved kalibreringen

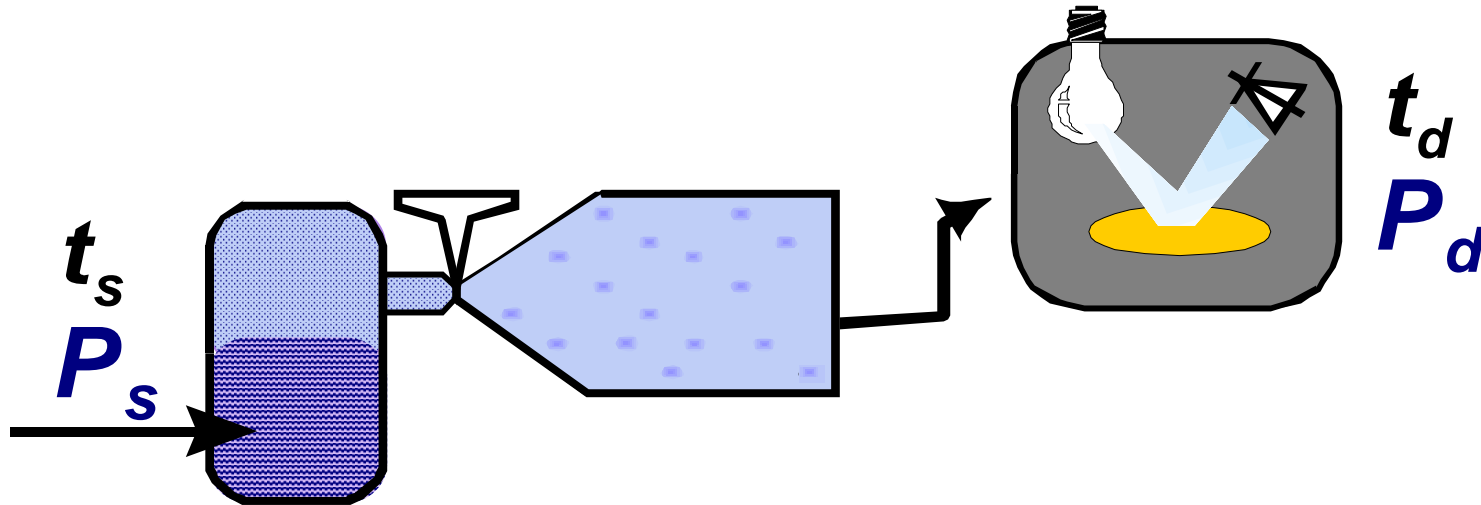
- n Kalibreringen af sensorer i trykluftsystemer sker bedst on-site "under tryk"
- n De to sensorer der sammenlignes skal være ved samme tryk, eller der skal matematik til
- n Samplelines skal være af rustfrit stål eller teflon (ned til -50 °C dugpunkt)
– aldrig plastik eller gummi
- n Undgå dødvolumen
- n Undgå lynkoblinger og leaks
- n Kalibreringen af referencesensoren bør ske under tryk.....

kan man det?

Kalibrerings set-up til høje tryk

- n Frostpunkt / Dugpunkt Range: -95 to $+10$ °C
- n Trykdugpunkt v/ 7 bar (forventet) -75 °C
- n Usikkerhed ? $0,2$ °C i bedste fald (spec.)

